

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Helmi-ohjelma ja tuki perinnebiotooppien kunnostukseen

Liina Salonen

Koordinaattori, Varsinais-Suomen ELY-keskus

Helmi- elinympäristöohjelma

- Ympäristöministeriön käynnistämä 2020.
- Tavoitteena vahvistaa Suomen luonnon monimuotoisuutta ja parantaa elinympäristöjen tilaa.
- Lajien uhanalaistumisen suurimpana syynä on elinympäristöjen katoaminen.
- Ensimmäisinä vuosina panostetaan inventointeihin, painotus kuitenkin käytännön hoitotoimissa.
- Helmi-ohjelman tavoitteena on kunnostaa vuoden 2023 loppuun mennessä 15 000 hehtaaria perinnebiotooppeja.

Perinnebiotoopit

- Perinnebiotoopit ovat perinteisen karjatalouden myötä syntyneitä elinympäristöjä.
- Niittyjä, ketoja, kallioketoja, hakamaita, metsälaitumia, rantaniittyjä, nummia, lehdesniittyjä, suo- ja tulvaniittyjä.
- Maatalouden muutoksen myötä perinnebiotooppien määrä on romahtanut.
- Perinnebiotooppeista jäljellä enää 1% 1800-luvun pinta-aloista.
- Lähes kaikki perinnebiotooppien luontotyypeistä ovat äärimmäisen uhanalaisia.

Miksi hoitaa perinnebiotooppeja?

- Perinnebiotoopit ovat lajirikkaimpia elinympäristöjä, neliömetrillä jopa 30 - 40 kasvilajia.
- Paljon uhanalaisia lajeja. Suomen uhanalaisista lajeista 24%:n ensisijainen elinympäristö on perinnebiotooppi.
- Maisemallisesti kauniita ja myös tärkeitä virkistyspaikkoja.
- Perinnebiotooppien hoidolla tuetaan myös paikallisia viljelijöitä.

Uusi Helmi-tuki:

Jatkossa kaksi tukimuotoa:

1) ympäristösopimukset

- jatkuvan hoidon tuki kuten aiemminkin
- viranomainen: ELY-keskusten E-vastuualueen maaseutuelinkeinot

2) Helmi- tuki

- puhuttu myös "luonnonsuojelulaintuesta" ja "kansallisesta tuesta"
- peruskunnostus tuki kohteille, jotka **eivät ole tällä hetkellä hoidossa**
- jatkuvan hoidon tukena vain kohteille, jotka eivät sovellu ympäristösopimukseen
 - esim. pienialaiset arvokkaat kohteet, syrjäinen sijainti jne.
 - harkitaan tapauskohtaisesti
 - viranomainen: ELY-keskusten Y-vastuualue, luonnonsuojelu

Helmi-tuki

- Ls-lakiin muutos 2020
- Valtioneuvoston asetusperinnebiotooppien kunnostukseen ja hoitoon **vuosina 2020-2025** myönnettävästä tuesta:
 - peruskunnostustuki uusille kohteille
 - peruskunnostus: esim. aitaamista, raivauksia, niittoa, ruovikon murskausta...
- Tuki myönnetään tavarana tai palveluna:
 - ELY tekee työn avaimet käteen-periaatteella
 - tai hakija tekee itse peruskunnostustyöt

Helmi-tuki

- Luontoarvot riittävästi selvitetty (ELY:n tai MH:n inventoinnit)
 - voitte olla yhteydessä
- Ensisijaisesti arvokkaimmat kohteet: suojelualueet, Natura, lajistoarvot, arvoluokitus
 - Tavoitteena kasvattaa pebien pinta-alaa (potentiaaliset kohteet soveltuvat myös, kytkeytyneisyys yms)
 - ELY-keskus priorisoi inventointien perusteella

Helmi-tuki

- Ei päällekkäisyyttä ympäristösopimuksen tai ETI-tuen kanssa (tai muuta päällekkäistä tukea)
 - painavasta syystä mahdollinen, esim. uhanalainen laji
 - ei kuitenkaan saa paikata riittämätöntä hoitoa
 - jatkohoito pääasiassa ympäristösopimuksella
 - jatkuva hoito kohteille, jotka eivät sovellu ympäristösopimukseen.

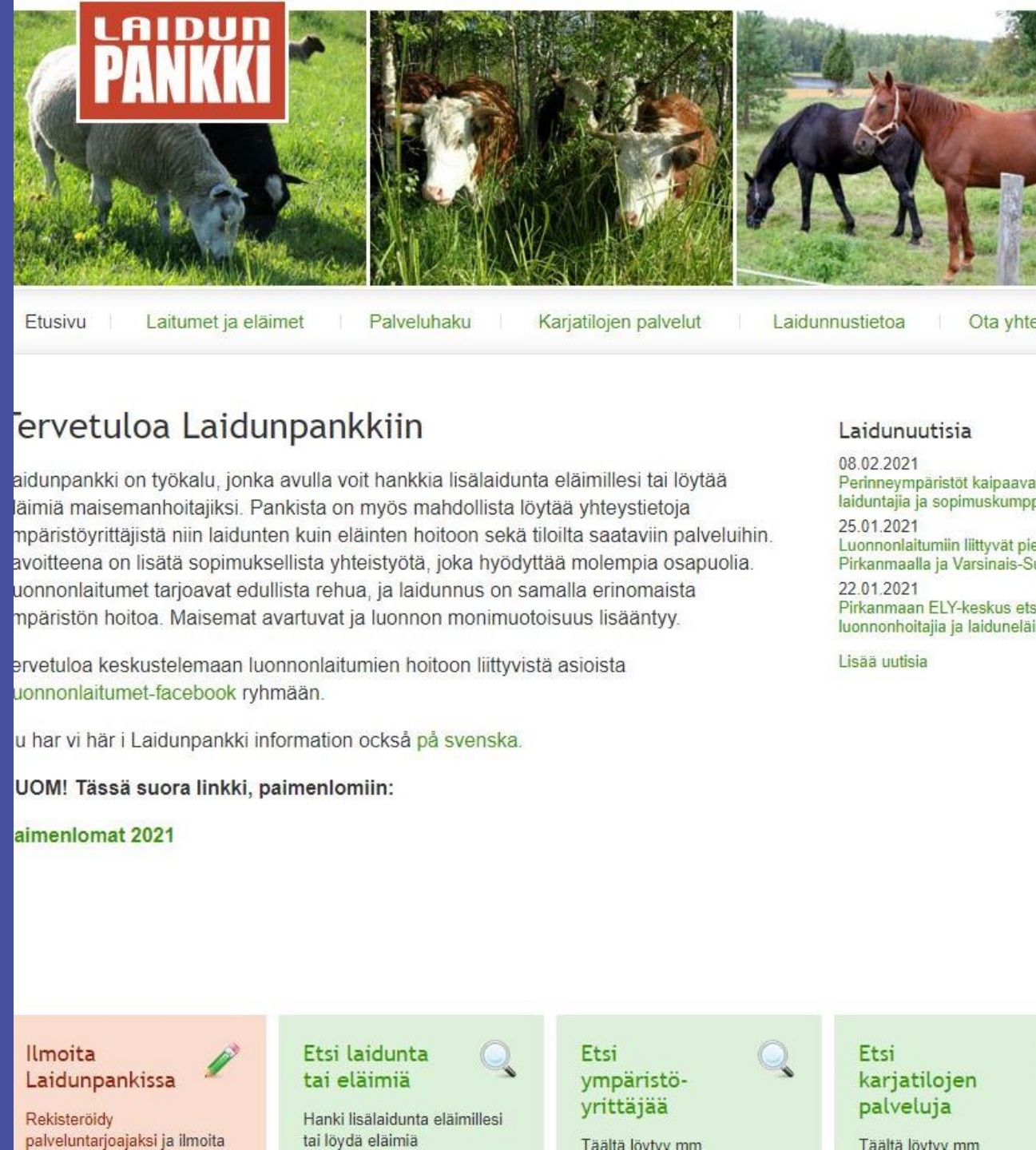
Helmi-tuki

- ELY tekee hoitosuunnitelman
 - voi käyttää ympäristösopimussuunnitelman liitteenä
 - MH valtionmailla
- Maanomistajan hakemus tai suostumus kirjallisena
- Tukea tulee hakea ennen töiden aloittamista
- Tarkemmat ohjeet asetuksen soveltamisesta tulossa ministeriöltä piakkoin
- Jatkuva haku, käynnistyy tänä keväänä
- Tämän vuoden Helmi-tuki vs alkava sopimus
- Tänä vuonna painotus avoimissa ja vähäistä raivausta kaipaavissa kohteissa (aitaaminen ja laiduntajat kohteelle)

Laiduneläimiä tarvitaan

- myös urakoitsijoille tarvetta
 - www.laidunpankki.fi
 - Luonnonlaidunlihantuottajat ry perustettu
- Eriika Lundström
thelundstrom@gmail.com
puh. 040 717 8797
- Facebook-sivut : Perinnemaisemien helmet

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Kunnostetaan yhdessä elinympäristöjemme helmet

liina.salonen@ely-keskus.fi

Puh. 0295 022174